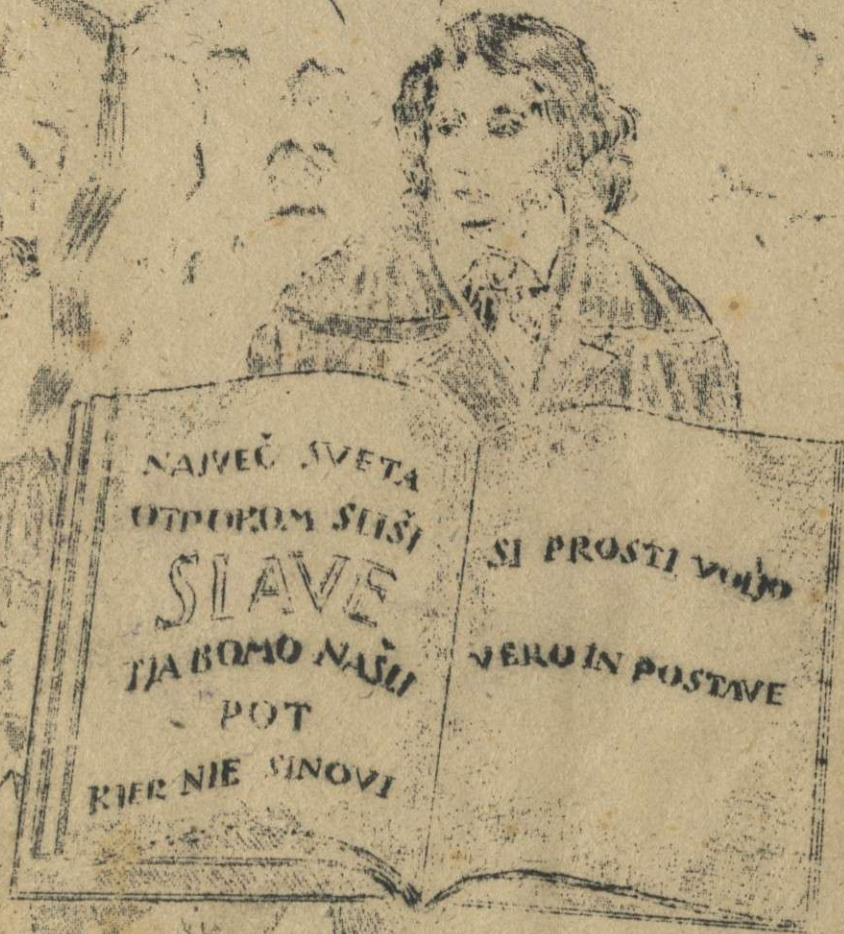

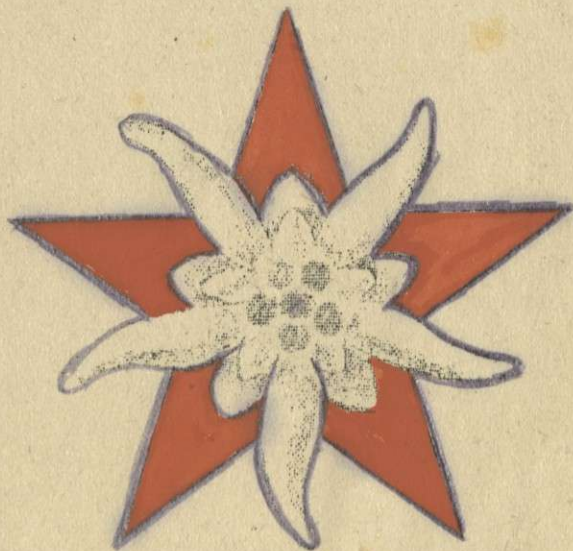
GLASILO GORENJSKEGA ODREDA

GORENJSKI PARTIZAN

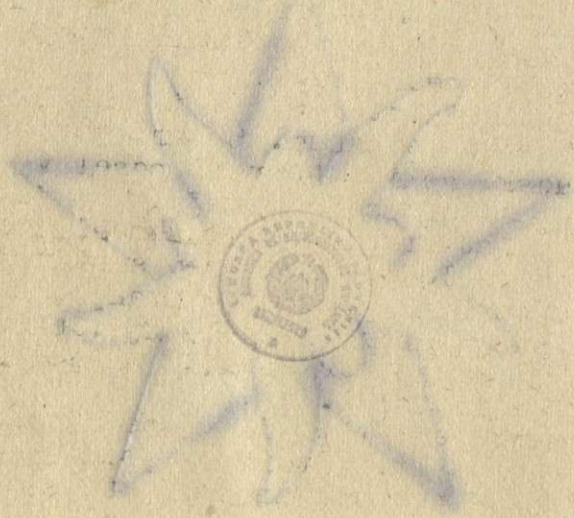
GORENJSKI
GLASILO GORENJSKEGA
ODREDA,

PARTIZAN
ŠT. 5. 1. FEBRUARJA L.II
IZHAJA VSAKIH 14 DNI

ORFÈVSKI

1870

MI PIŠEMO

FRANJC K.

K 95 LETNICI SMRTI F. PREŠERNA

5. februarja bo preteklo 95 let, kar je v Kranju umrl največji slovenski pesnik France Prešeren. Takrat skoro nepoznan in nepriznan, stoji danes na čelu slovenskih pesnikov.

Kot sin knežkih staršev se je rodil 3. decembra 1800. v Vrbi na Gorenjskem. S pomočjo stricev, je po končani ljudski šoli v Ribnici odšel v Ljubljano v gimnazijo, od tam pa na Dunaj, kjer je končal pravo. Nato je dolgo vrsto let služboval kot odvetniški koncipient, ele par let pred smrtjo je dobil sa mostojno odvetniško pisarno v Kranju, kar mu je tudi poleg drugega grenilo življenje. Čutil se je močno zapostavljenega, ker so bili mlajši in manj značini ze leta samostojni.

Pesnikovati je pričel že v srednji šoli. So to manj pomembne pesmi, katere je pozneje sam uničil. Ze z odaj se je pa tudi zanimal za tuje literature, pri čemur mu je bil najboljši vodnik njegov ožji rojak Matija Čop. Da bi se literarno še bolj izpopolnil, je stopil tudi v stik s češkimi jezikoslovci.

Naloga, ki si jo je Prešeren zadal, je bila: ustvariti Slovencev umetno pesem. To mu je tako uspelo, kot še nobenemu za njim. Kako težka pa je bila ta stvar zanj si lahko mislimo, kajti on ni inel predhodnikov in treba je bilo orati ledino. Poleg tega nismo imeli takrat še književnega jezika. On nam je pa ustvaril iz okornega slovenskega jezika pesem največje vrednosti. Ker je odkrito in brez hinavščine izražal svoje čustva, si je nakopal samo sovražnikov. Nekateri ga res niso razumeli, ti-

sti pa, ki ki so ga razumeli, ga pa niso hoteli priznati.

Glavno snov v Prešernovih pesmih tvori ljubezen do zaslužnjene domovine in hrepenenje po svobodi. Najlepše je ta ljubezen opevana v „Sonetnem vencu“, ki predstavlja višek njegovega ustvarjanja.

Vse svoje trpljenje nam je prikazal v zbirki sonetov, pod naslovom „Sonetje nesreče.“ Obupan nad življenjem in zapuščen vidi življenje samo še kot ječo in kliče smrt z besedami: „Prijazna smrt, predtudi se ne mudi...“

Preveč je sam poizkusil zapostavljanja in krivic, da bi mimo vsega tega mogel. Pravi, da je v mladosti „Orcové svetle zidal si v oblake“, da pa je kmalu spoznal, „Da le petica da ine sloveče, da človek toliko velja kar plača.“ To in še druge krivice nam je prikazal v pesmi „Slovo od mladosti.“

Najdaljše Prešernovo delo je „Krst pri Savici!“ V njem je opevana tista junaška doba slovenske zgodovine, ko so Slovenci bili krvav boj z vsiljivim tujcem v času pokristjanjevanja. Boji se vrše po Goranjskem in njih glavni junak je Črtomir. Brez upa na zmago bijejo Slovenci ta boj proti mnogo močnejšemu sovražniku. Pred odločilno bitko objasni Črtomir svojim borcem težak položaj v katerem se nahajajo. Složno se odločijo za boj, dobro se zavedajo da „manj strašna noč je v črne zemlje krili, - kot so pod svetlim soncem sužni dnovi!“

Eno samo drobno knjigo nam je Prešeren zapustil, ki pa pomeni za nas vse neprecenljivo vrednost. Vsem Slovencem je vir narodne zavesti, ob kateri je razkošno vzcvetela vsa naša lepa književnost. Veliko bridkosti je Prešeren radi nje moral prestati, prenekatera bitka ura mu je bila radi nje usojena. Vendar pa je kljub temu ostal do konca odkrit, vsakemu je brez ovinkov povedal kar je zaslužil. Loba, v kateri je živel, ga ni razumela, celo obsodila ga je. Ali eno je res: Vse veliko in pomembno si utira pot v življenje v nasprotovanju in s trpljenjem.

Dr France Prešeren

ZDRAVLJICA

Spet trte so rodile,
 Prijatli, vince nam sladko
 Li nam oživljuje žilo
 Srce razjasni in oko,
 Li vtopi
 Vse skrbi
 V potrlih prsih up budi.

Komu najpred veselo
 Zdravljico, bratje, č'ma zapet?
 Bog našo nam deželo,
 Bog živi ves slovenski svet,
 Brate vse,
 Kar nas je
 Sinov, sloveče matere!

V sovražnike 'z oblakov
 Rodu naj naš'ga trešči grom!
 Prost ko je bil očakov
 Naprej naj bo Slovencev dom!
 Naj zdrobe
 Njih roke
 Si s pone, kjer jim še teže!

Edinost, sreča, sprava
 Knam naj nazaj se vrnejo!
 Otrok kar ima Slava,
 Vsi naj si v roke sežejo,
 Da oblast
 In z njo čast,
 Obilnost bodo naša last!

Bog živi vas, Slovenke,
Prelepe, žlahtne rožice!
Mi take je mladenke,
Ko naše je krvi dekle,
Naj sinov
Zarod nov
Iz vas bo strah sovražnikov!

Mladenči, zdaj se pije
Zdravljica vaša, vi naš up!
Ljubezni domačije
Noben naj vam ne vsmrti strup!
Ker po nas
Bode vas
Jo srčno branit klical čas.

Žive naj vsi narodi,
Mi hrepene dočakat' dan,
Da, koder sonce hodi,
Prepir iz sveta bo pregnan.
Da rojak
Prost bo vsak,
Ne vrag, le sosed bo mejak!

Na zadnje še, prijatli,
Kozarce zase vzdignimo,
Ki smo zato se zbrat'li,
Ki dobro v srcu mislimo.
Dokaj dni
Naj živi
Bog, kar nas dobrih je ljudi!

Niko Kovač

V ROBSTVO

Brum - brum je pretresela stiskalnica v gorkem kotlu, 300 ton je sunkoma tlačilo mrzlo železo, da je žareče odpadalo od stroja. Med udarci stiskalnice so pela mnoga kladiva z mehanskim in ročnim pogonom. Tovarna je bila živa, in vse je hitelo v njej. Znojne kaplje so mrsele delavcem iz obrazov in po životih, pa naj so opravljali stroje ali ročno delali. Akordno plačilo je skrbelo za to.

Mlad mož, slok in mišičast, je nadzoroval skupino obretovalnic. Uposobil se je za mojstra po zaposlitvi v vseh oddelkih tovarne. Tudi kot mojster je prijemal za delo in se z žuljavimi rokami uvrščal med delavce. Obleden v enostavno modro obleko, okrašen s kljukasto mero in metrom, je bil brez priganjaškega izraza, tovarniški mojster Jernej.

Sirena je zatulila in ustavila ropot. Jernej je pospravil njegovo pisarniško kabino, jo zaklenil in z zvitekorn risb odšel hitrih korakov. Dohitel je za njega delavca - starega Cajnarja: „Obtolkli smo zopet dan, oče!“ je odgovoril 56letnega moža, ki mu je delo izrinilo desno pleče v grbo in zvezelo noge v kolenih. „Smo! Odračunali bomo za obresti in dobiček, nam pa bo pripadlo nekaj za hrano in pokritje nagote.“ se je namrdnil Cajnar. „Oče odplačevati investicije in obresti smo vendar dolžni.“ - „Dolžni? Štirideset let delam in vsa ta leta obstaja ena sama dolžnost, garati maliku kapitalu, za investicije in obresti Jernej!“ „Prečrno in zmotno gledate.“ „Iz let izkušenj in trpljenja je moje spo-znanje, da smo mi vsi samo drhal izkoriščanih suž-njevi!“ „Ne morem vam potrditi - srečno!“ in Jernej je krenil svojo pot. Cajnar je večen godrnjač, pridiguje nekaj nemogočega. Če ne bi bil domačin, bi ga kot škodljivca poslali proč, pa saj ga nihče ne posluša. Ker dobro dela, se mu to pozabi, ja Jernej

še premišljal in dospel do stanovanja. Na pragu ga je čakal triletni sinček Tomažek, katerega je dvignil v zrak in z njim v naročju odšel v kuhinjo k ženi. Topla harmonija je ogrevala mlado družino. Po okrepčilu je Jernej vzel risbe v roke in premišljal o delu prihodnjih dni. Toda med prereze in izmere so mu še vedno zvenele Cajnarjeve besede.... dolžnost garati moloha kapitalu za investicije in obresti.. Iz predala je izvlekel bilanco podjetja. Primerjal je postavko plač, odplačilo dolgov in obresti. Razmerje ga je presenetilo; izhoda pa ni vedel. "Cajnar tvoje besede zastrupljajo."

V soboto zjutraj je Jernej povedal ženi, da bo po delu šel v hribe, zakar naj mu oskrbi potrebnih jestvin in odšel v tovarno. Ob povratku je bil nahrbtnik pripravljen. Jernej je potisnil v njega še plezalke, vrv in kline, se oprtal, vzel v roko cepin in povedal: "Če bo družba se bomo navezali, sicer bom sameval in se razgledoval." Poljubil je še Tomažka in ženo, ter odhitel na postajo. V vlakunih iskal družbe, predal se je razmišljanju. Na večji postaji sta vstopila v njegov oddelek znanca iz so rodnega podjetja. Trdan in Krvina sta ga ogovorila: "Na Jalovec se vzpena, če si sam se naveži z nama." "Prav rad" se je razveselil poziva dobrih plezalcev. Med trojko, ki je imela isti cilj, se je razvnel pogovor. Istopili so iz vlaka in se vzpeli do koč v Tamarju. Dospeli so k njej, se okrepčali in odšli opazovati sončni zahod. Rudi sorodnostipoklicev je bilo mnogo snovi za razgovor. Jernej je tovarišema prikazal tudi Cajnarja in pogovor ki so ga imeli, je tovarišema nehote prikaval Jernejevo reakcionarno miselnost. Trdan se je zgrozil nad njo. Z vso obzirnostjo je pričel razlagati kapitalistično svetovno gospodarstvo, ki z mednarodnim bankarstvom drži valute poedinih držav, spravlja v odvisnost gospodarstva narodov, katere si zaslužnja in hujska s časopisnimi trusti. Za procvit oboroževalnih industrij neti vojne pod krianko narodnega sovraštva. Podreja narod narodu za poenostavljenje

izkoriščanja in poleg počinih denarnih. Magnatov
vzdržuje množico tlačnih in izkoriščanih. Poglej
Jernej, kapitalizen je okužil že vso človeško dru-
zbo, njegova sleh po izkoriščanju je proniknila do
slehernega počinca. Vse človeštvo se peha danes
za boljši delež med drobtinami, ki odpadajo od „bo-
gatinove mize. Brat zavida brata za grižljaj, sosed
sosedu trga zemljo. Govorne goljufajo delavce, zdru-
žujejo se v kartele, koncerne in truste, da raz-
deljujejo trga in narakujejo cene. Kapitalistično
časopisje spretno zakriva vse mahinacije in najgr-
še špekulacije povečuje v genialne gospodarske
usphe. Ali ti je znano, da sta ameriški časopisni
in jeklarski trust benetila vojno med dvema drža-
vana zato, da so dobro prodajali časopise in topo-
ve. Toda ne bom ti navajal dogodkov iz daljnega sve-
ta. Poglej preko Karavank - nacišem. Zaslužnil je
nemški narod, a že steguje svoje tipalke tudi na
našo zemljo. Fašizen se prilepija na Julijske Alpe.
Nanon je prozoren - zaslužniti novo zemljo." Tako
je Trdan razlagal kapitalistični družabni red. Nje-
mu nasproti je prikazal glavne ideje Marxovih nau-
kov o socialistični družbi. Večer je ob teh razgo-
vorih prav hitro minul. Končno je Trdan Jerneju ob-
ljubil, da mu bo v najkrajšem času preskrbel knjig,
iz katerih bo sam našel odgovore na premnoga vpra-
šanja, ki jih je še stavljal.

Vsi trije so v zgodnjih urah nadalje sezuvali
gojzerce pod steno Jelovca. Nataknili so plezalke,
se privezali in v prvih žarkih jutranjega sonca za-
stavili vzpon. Srečno so prispeli na vrh in z vri-
ski naznanili dosežen uspeh. Naenkrat se vsi začu-
dijo. Tam na skali so zap zili črno liktorsko se-
kiro in meč njo kljukasti križ. Trdan je vsklik-
nil: „Glej Jernej! Znamenja reakcionarnih pokretov,
v katere je prisilil kapitalizem ljudske množice
sosodnih narodov so napleskana na teme naše zem-
lje! Ali spoznaš v njih potrditev mojih včerejšnjih
trditvev. Kapitalistična sleh sosedov že steguje lov-
ke na našo grudo. Danes še govoriš tu jezik tvoje
matero, jutri pa na vaš, če ga požrešnost kapita-

lističnih osvajačev ne bo vrgla v temno brezno. Proti temu je samo ena obramba. Na skalo nad znamenja tiranije utrdimo znamenje upora. Peterokraka zvezda naj ju nadkrili! Le barvo nam je treba."

Jernej je imel še od sinočnjega razgovora razdražene misli. Novo gledanje na svet in človeštvo ga je zajelo. Znaki na skali so mu udarili v obraz s surovo resničnostjo. Ljubezen do gora in svobode na njej, sta mu napadeni. Brez pojasnil tovarišema se je spustil proti koči. Vrnil se je neverjetno hitro z barvo in čopičem, ter naslikal preko liktorske sekire in kljukastega križa - rdečo peterokrako zvezdo.

Osvežen od izleta in z novimi idejami je hitel naslednje jutro v tovarno. Dohitel je Cajnarja in mu iz žepa iztrgal roko, jo stisnil. Začuden obraz delavca je zažarel ob tem. "Garanja molohu kapitalu bo konec. Oče Cajnar - niste več sami!"

Kmalu po tem dogodku se je razlila barva liktorske sekire in kljukastega križa nad vso slovensko zemljo. Osvajalske oblasti so poteptale človečanske pravice Slovencev. Izročeni posuroveli oblasti se je ves narod znašel v strašnem trpljenju in ponižanju. Tudi Jerneja je prizadelo. Toda on se je že izgradil v ideji komunizma, ter sprejel srp in kladivo za simbole boje, kateremu je prisegel. Tovariši so sklicali zbor in si razdelili naloge. Jernejeva je bila poleg drugih, zanesti idejo v dobro poznano sosesčino. Z vsem srcem predan stvari, je po njemu določenih krajih zbiral mladino, jo povezoval v cele, ji dajal naloge in nadzoroval delo. "Vstanite - oborožite se, udarili bomo!" je bil njegov klic. Ozvali so se. Iz trepetajočih sužnjev se je ljudstvo prerodilo v borce proti fašistični tiraniji. Pričel se je upor naroda. Oklic Stalina partizanom je našel Jerneja in tovariše pri delu. Formirati so se začele partizanske čete.

Jernej je razvil veliko delavnost. Preskrba s hrano in opremo, obveščanje in kurirstvo so bile nove naloge, ki jih je opraviljal. „Tovariši! Iz slovenskih gozdov se oglašajo streli. Napadli smo nacistično zver, ki nas hoče požreti. Ud za udom ji bomo odsekali, da bo neprestano krvavela. Njeni kremplji ne bodo več trgeli v kosih naše meso, temveč bo v strahu pred novimi bolečinami prešla v samobrambo. Nič več nas ne bo napadala naših poteh, kajti prisilili je bomo, za mreže v kletke. Tedaj bomo navalili nanjo in hkrati odbili vsch se dem glav. V svobodo bodo zedihale naša pljuča in nastopila bo ura, ko bo srca odprli topel pomladanski veter, ko si bodo obrazi enaki v veselju, ne v britkosti, ko se bodo ljudje pozdravljali, s cvetjem ovenčani in z glorijsko ljubezni. „Kako je tebi, brat moj, ki si mi bil brat v bolesti?“ Skozi ogenj in kri prihaja ta ura - očiščeni je bomo doživeli. Zavečamo se, da ni narodove svobode brez socialne svobode in mi se borimo za obe hkrati. Živela Osvo bodilna fronta slovenskega naroda - Živel Stalin in rdeča armada - naša zavezница ! " Tako je vžigal z besedo prepleteno Cankarjevih prerokovanj.

Izdajalske duše so skrbele zato, da ga je okupator pričel osumljati. Najprej so ga upregli za vodnika tolpan preganjalcev. „Kot znán turist nam bo dobro služil.“ so skrito mislili. Vodil jih je pa tako, da so bili do smrti utrujeni, pa brez sledov za partizani. Potem so ga obdolžili zveze in ga kar med delom aretirali. Mimo Cajnarja so ga peljali. Trpinu je desnica spustila kladivo in se stegnilak Jerneju. Toča Jernejev spremljevalec ga je pabil, da se je stavec opotekel in ujel na nekovo. V delavniški obleki so ga vrgli v avto in odpeljali v ječo in robstvo.

Tomažek in žena sta se topila v solzah in trepetala za očkom. Kako je tebi brat moj - ki si mi bil brat v bolesti... se ga je spominjal Cajnar in nosil rože Tomažku in osameli ženi.

BINE

DAN BORBE

Mlajši dežurni kliče: „Vstajanje!“ - „Uf - še tema“, se čujejo razni glasovi, pa se tovariši vseeno še desti hitro spravljajo pokonci. Smo v dolini in bomo takoj krenili proti sovražnikovim postojankam, kjer so nemške patrole še številne, kjer je nujno potrebno, da se pokažemo ljudem, da teh krajev nismo pozabili, ampak da res povsod in na vsak korak pobijamo okupatorja.

Sneg nam je čez noč postregel ravno toliko, da se prav lepo sledimo. Nas je dvaindvajset v vrsti po eden - cela kolona. Po nekaj urni hoji pridemo na msto. Na položaje! je kratko povelje. Izberemo si položaje in komandir jih pregleda. Na levi strani naše zasede se vidi sovražna postojanka.

Tovariš, ki je bil na izvidnici za hrbtom pri-teče povedati, da je šlo šest Nemcev iz postojanke. Komandir takoj uvidi položaj, da so nas opazili, ter da bodo telefonično sporočili, da smo zopet tu. Takoj odredi tovariša namestnika z dvema mitraljezoma v zasedo za hrbet. Tovariši so odšli. Čakamo. Po nekaj minutah se že začuje brzostrelka. Nič. Čakamo. Kaj je z našimi Bredami? Se brzostrelka..... in zopet tišina. Naenkrat Breda s svojim ta, ta, !

Hitimo na pomoč. Uberemo jo po hribu navzgor, ko pridemo do položajev leže naši tovariši za svojim orožjem in živahno delajo. Pojasnijo nam položaj, da so prišli na mesto, kjer pa je bila že švabska zaseda. Švabi napadejo, naši pa se umaknejo nekoliko nazaj. Sovražnik je imel celo pogum, da nam je sledil. Takrat smo spustili ogenj. Dva sta zmrznila in nekaj mora biti ranjenih. Sedaj so umirajo.

Razgledali smo se. Videli pa smo, da se umikajo samo zato, da bi nas v večjem krogu obkolili. Toda to znamo tudi mi. Obkoljujemo še v večjem krogu čva bi so izprevideli našo taktiko in grečo še višje.

Naša izviščnica poroča, da je nad nami sovražnik v zasedi. Takoj si zavarujemo hrbet in nadenj. Na žalost so nam preje pobegnili, kot smo prišli do njih. Dali smo par rafalov za njimi, da smo jih pošteno zdražili. Začujejo se prvi streli z minometom. Dumdumke lete in pokajo okoli nas. S tem pa nas nikakor niso uplašili, ker smo jih preveč navajeni.

Zlozlo je na dan vse kar je zelenega. Bili so najbrže mnenja, da bomo napadli postojanko. Pri tem smo zopet opazili krasen primer švabske korajže. Kakih dvesto metrov nad nami so bežali, ne da bi kaj streljali.

Krenemo dalje. Hiša vrh grička, kot nalašč za nas. Tu bomo nekoliko kosili, saj nam že pošteno kruli po želodcih. Po skromnem kosilu gremo naprej, čeprav smo bili že čisto blizu doline. Pridemo na travnik, začujemo pok in že se pokaže sij rakete. Kmalu smo dohnali, da nas hočejo zopet obkoliti. Komandir ukaže vodniku, naj jim gre z dvema mitraljezima za hrbet, mi pa gremo v strelcih po gričku navzdol. Lezemo počasi in previdno. Moramo jih preje opaziti kot oni nas. Prvi je opazil zelenca komandir - pomeri in že je padel. Tudi mitraljezec Dušan se takoj znajde, že je pri smreki, nasloni mitraljez na vejo, in močno drevo se strese pod močnimi rafali Dušanove Brede. Rafali padajo--padajo, kot toča se vsiplje po Nencih, ki se zvijajo kot gosenci na vročini.

Počasi pa se le švabi tudi znajdejo. Začne grmeti - lahki in težki mitraljezi dva minometa in puške. Veje frčijo na vse strani. - Eden naših je ranjen! - Unik! - Toda komandir se je še pod našim ognjem komaj umaknil. Ranjenec je imel samo lahko prasko. Zavzamemo nov položaj in obvežemo ranjenca. Nato se pologona in previdno umaknemo. Okoli nas je grmelo. Mi se unikamo, švabi pa so nas še dve uri spremljali s svojim ognjem. Že v sami municiji imajo tako izgubo, da se jim take ofenzive ne izplačajo. Poleg tega pa še žrtve.

Previdno se spuščamo po zadnjem hribu navzdol, tržno prepričani, da se bomo še enkrat udarili. Bi-

pa jih je premalo in niso nas mogli več obkoliti. Vračamo se proti taborišču, veselji in pogumni, s svetlimi pogledi v bodočnost: „Še jih bomo!“

Taborišče. Zbor! Komandir in politkomisar sta s ponosom gledala svoje tovariše borce, ki so se tako dobro odrezali. Posebno tovariš Dušan je bil pohvaljen. Komandir zaključil zbor z besedami: „Današnji dan pomeni za nas dan zmage, dan ko smo dokazali, da smo zmožni tudi odkritega boja. Pokazali smo, da se znamo tudi taktično umikati in taktično obkoljevati, čeprav nismo bili v nobenih vojaških šolah. Ta dan je dan velikega uspeha za prvo četo. Zato pa po tej poti naprej. Pobjejmo oku patorja! Srt fašizmu!“

Niko Kovač

TOV. ŠVEJKU V SPOMIN

Pred približno štiriindvajsetimi leti se je v prijazni vasici rodil kot tretji sin naš Švejk. Oče ga je določil za naslednika na domu in v poklicu. Ze iz otroških let je znan po svoji agilnosti. Deloval je v raznih društvih, kjer se ni nikdar ust-rašil nobenih nalog, če je šlo za narodno korist. Poleg tega se je v prostem času bavil s glasbo. Po-sebno je bil znan kot dober harmonikar. V družbi je vedno rad igral, zlival iz harmonike svoja čustva se stem zabaval sam, obenem pa skrbel za zabavo drugih. Ob lepih poletnih večerih je sanjavo done-la pesem za pesnijo ob spremljavi njegove harmoni-ke, v tiho noč njegove vasi. Vesolosti Švejkove na-rave je bila deležna vsa srenja.

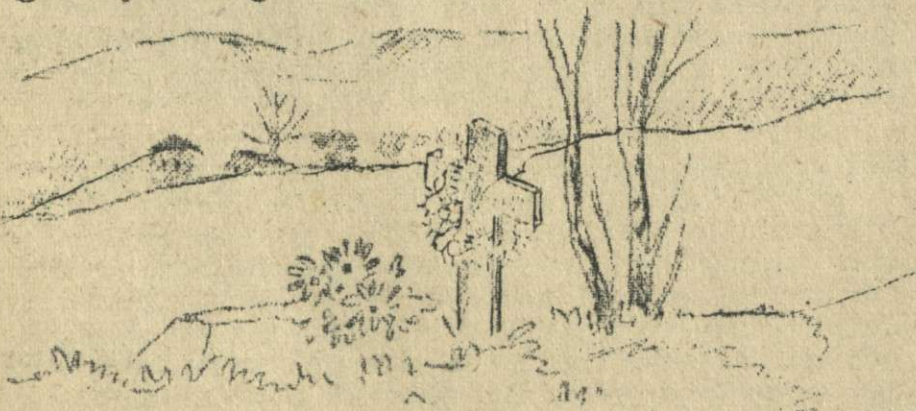
Zlom Jugoslavije je Švejk bridko občutil. Edino uteho je našel še v klubovalnosti in upornosti. Z velikim navdušenjem se je oprijel bela za OF. Ob njej se mu je zaiskrilo upanje, za osvoboditev iz-pod tlačitelja. Ni mu bilo nar nevarnosti, v kate-re se je podajal s svojo delavnostjo. Osumljenja in žasliševanja je bil tudi on večkrat deležen. Ob ne-ki priliki je odpovedal pokorščino okupatorjevim valptom in bil radi tega preganjan. Ko je bil iz zapora izpuščen, se je moral javiti pri svojem pred-stojniku, ki mu je najprej dajal strog pouk, nato mu pa z ironičnim nasmehom izročil poziv za nemško vojsko. Švejkova odločitev v tem trenutku je bila: Šel bom tja, kamor me kličeta narod in čast!

S pozivom v listnici je odhitel proti domu. Pred nekaj urami še tlačan - sedaj pa upoklicanec v voj-sko za mučitelje slovenskega naroda. Ob prihodu na dom se je zgrozil nad njegovo tihoto. Spomnil se je matere, ki mu je pred par dnevi umrla. Vprašal se je: Mati ali je trpljenje naroda tudi tebi izkopa-lo prezgodnji grob? Ali je bila mogoče skrb za ot-roke, ki se izpolnjevali svojo dolžnost tisti vzrok,

da je prenehalo biti. Svoje blago srce. Otresel se črnih misli in pred njim je vstala odločitev, sklenjena ob prevzemu pozive za vojsko. Pričel je pripravljati svoj odhod. Obiskal je še svež grob matere in se poslovil od nje. V zgodnjih jutranjih urah je odšel. Nomena sála bi ga ne obdržala več do ma.

Priljub prestánemu trpljenju so tovariši v njeni kmau spoznali vesolega „vejka“ Vesten in požrtvo valen je bil, pa tudi zabaven, kar nam priča njegovo ime. Če se mu ni posrečilo prikljucati med tovariše dobre volje z besedami, je uspel s harmoniko. Ni se izkazal samo kot dober borec, ampak tudi kot organizator. Povsod kjerkoli je deloval je imel uspehe, priljubljen je bil tako med tovariši partizani kot med prebivalstvom.

Prišla je znana novemberška ofenziva. Po nesreči je padel sovražnikom v roke. Dobro smo ga poznali in zato smo vedeli, da se bo v novem trpljenju častno držal dane prisege. Izkazal se je. Vsa zasljevanja so bila brezplodna. To svoje začrženje je plačal s smrtjo. Skupaj s petindvajsetimi tovariši je padel kot žrtev težke borbe, ki jo bije danes ves slovenski narod. S svojo junaško smrtjo je pristel sebe med tisoče Slovencev, ki so darovali vse za svobodo in srečno bodočnost. Njegov „rod in dom“ ga bosta ohranjala v trajnem spominu - Švejka - še gavega - junaškega !

Boris ID. *Tram Perenote*

KRASNI FLOT.

Rdeča mornarica je dete revolucije, porojena je iz krvi naroda pravt'ko kot Rdeča armada. Njeni današnji voditelji so bili nosilci revolucije z delavci vred, bili so borci, ki so zrušili staro, zato da so pozneje zgrajevali nove mornarice, katere vrednost ni sedaj popolnoma dojemamo.

Zčetki niso bili lahki. Razrušena idustrija. Ladjedelnice in ladje uničene, le slabo je ostalo od bivše caristične Rusije, samo razvaline.

Rdeči mornarji, sovjeti, so se vrgli na delo, k graditvi, tako kot znajo le oni. Rudniki so oživelili iz njih je lila nepretrgana reka vlakov v tovarne kovin, kjer so novi stroji stiskali jeklene plošče nove "zidove" edinic "krasnijego flota". Delo je rodilo prve uspehe, ki so dali poleta mladim mornarjem, sinovom iz naroda. Ogrodja v ladjedelnicah so rastla in kmalu so v njih ležala vitka telesa vseh vrst ladij. Tako je bilo v ladjedelnicah v Ljenin-gradu, tako je bilo v Sebastopolu, Nikolajevu, Rostovu in Vladivostoku. Nove pomorske šole so vzgajale rdeče mornarje in oficirje in jim nudile bogato bogato pomorsko znanje, ki se je spojilo z bogatimi izkušnjami iz borbe.

Pri zgraditvi flote so se pomorski strokovnjaki držali zahtev, ki jih je narekoval poseben politični in zemljepisni položaj /geopolitični/ Sovjetske zveze. Prostranost, bogastvo na surovinah, povezanost tega ogromnega prostora, gospodarska i. nezavisnost, vse te je narekovalo, da morajo vreči vse svoje sile v zgraditev edinic, ki bodo sekale sovražnik pomorska pota. Pravilnost te zamisli je potrdil razvoj svetovne pomorske politike, dokazala pa jo je sedanja vojna.

Vojna je našla Krasnij flot pripravljen. Organizatorno porazdeljen v tri glavna področja, ki so popolnoma neodvisna, je sprejel naciste-vpadače in

Jim že od začetka zadajal na morju težke udarce. V Baltiku, ki s Severnim ledenim morjem, spada pod Leningrajsko področje, je stopila v borbo vsa mornarica. Težke, oklopne edinice, so sipale ogenj iz Leningrajske vojne luke Kronstata na obale, kjer je prodiral sovražnik. Križarke tipa Kirovo, ki imajo 7660 ton displacementa in so oborožene s topovi 203 m/m, s svojimi manjšimi tovarišicami razreda Lenin grad /2200 ton, 152 m/m topovi/pa so križarile po Finskem zalivu in s podmornicami vred onemogočale pomorski promet s Finsko. Rušilci, delo mogočnih Leningrajskih ladjedelnic, pa so z neprestanimi patroliranjem napadali vpadačeve podmornice, ter jih tiščali v globine ali pa potapljali.

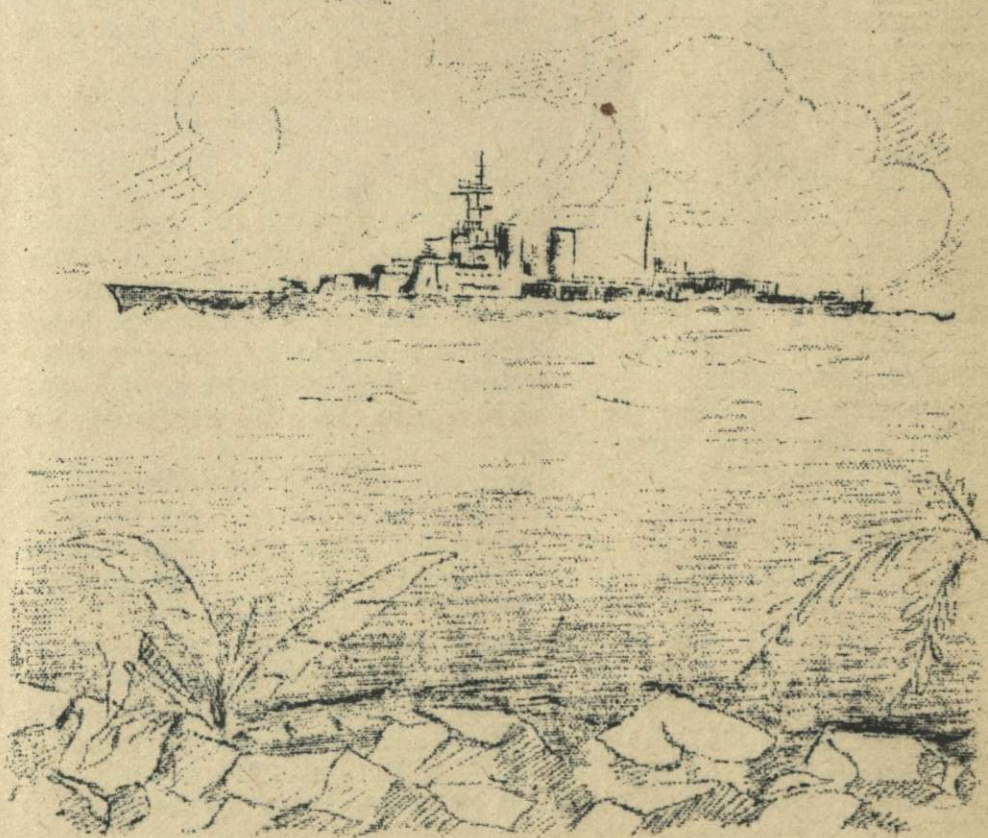
V drugem področju, v Črnem morju, so podmornice razprodele mrežo, da je bil sovražnikov promet na morju skoraj nemogoč. Pozneje po izpraznitvi Krima in Sebastopola, se je glavna kletka mornarice potegnila najprej v Novorosijsk, potem pa v Tuapse. Lahke križarke, rušilci, posebno pa hitri torpedni čolni pa so še vedno vznemirjali sovražnika celo pred njegovimi pomorskimi oporišči.

Tretje področje predstavlja Daljni vzhod, Pacifik, kjer je zbrana velika skupina podmornic, ki so zgrajene tako, da se morejo razstaviti in prevažati po železnici. Njihova posebnost pa so nemerjete do sedajve globine /200 - 300m/ o katerih morejo potoniti. Pomorska oporišča Vladivostok je opremljen z velikimi arzenali, ladjedelnici in pomorskimi letališči.

Ko je Rdeča Vojska pričela potiskati vpadača iz svoje zemlje je vojna mornarica vedno podpirala nje ne napere z vso svojo udarno močjo. Danes njene podmornice vedno bolj pogosto stiskajo obrobe okoli sovražnikovih pomorskih oporišč, onemogočajo mu promet; križarke, rušilci in torpedovke podpirajo oba skrajna krila Rdeče Vojske, na jugu v Črnem morju, na severu v Finskem zalivu in zalivu Ribičev. Njene edinice vrše blokada polotoka Krima in mu pripravljajo usodo sardinije; podpirajo izkrcanja povsod. Vojna v Baltiku, na severu in na Črnem morju pa

ne ovira napore v Severnem ledenem morju, kjer ledolomilci /Krasin, Lenin, Stalin, Malighin in drugi / odpirajo pot trgovskemu prometu po brezmejnih vodah severne Sibirije, vse do Beringovih vrat in še naprej; pomagajo znanstvenikom pri raziskavanju neznanih delov sveta in odkrivanju novih možnosti.

Vse te združene napore Krasnjega flota mi moremo le občudovati, občudovati prav tako, kot vse kar je storila Rdeča vojska na celinski fronti. V ti naponi, vsi ti uspehi, ves njegov razvoj in delo so nam vzgled in vodilo. Kazejo nam pot, po kateri moramo kreniti tudi mi sedaj, ko v krvi ustvarjamo svojega.

NIKO KOVAČ.

RANJENI KURIR

Nastopil je večer. Bolniška soba je papravljala na ranjenca prijeten vtis. Pred nekaj urami še preganjan leži sedaj v varnem zavetju. Rana ga je skelala in močno udarjanje srca je čutil. Strežnik ga je še vedno nadzoroval, mu ponovno meril vročino in štel utrip srca. V noči se mu je vročina dvignila. Zgubil je zavest. V blodnji so se mu obnovili vsi dogodki in doživetje minulega dne. Proti jutru šele se je zavedel in par ur zaspal.

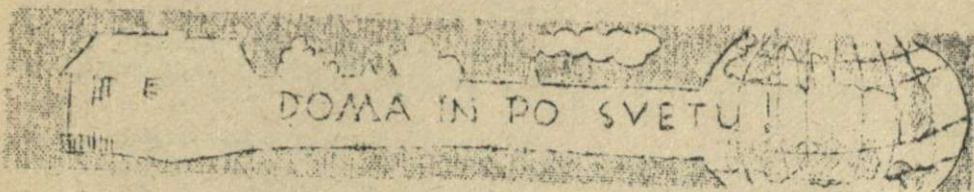
Dan ga je osvežil. Tudi jedel je. Dobra juha z raztepenim jajcem ga je znatno okrepila. Rad bi se premaknil, obrnil, pa se ni smel. Tadej je prišel tovariš zdravnik in napravil pregled ranjencev. Tudi Urban je prišel na vrsto. Stanje njegove rane je bilo zelo zadovoljivo, česar je bil zdravnik zelo vesel. Pošalil se je ob njem in nato odšel. Pregled je bil končan. Tudi strežnik je bil prost. Ker so pravkar prispela radijska poročila, jih je prečital na glas. Vsi bolniki so mu sledili pri branju z velikim zanimanjem, žal, da je branja tako hitro minilo. Slednjič je odšel tudi strežnik in ranjenci so bili prisiljeni, da si medsebojno krajšejo čas. Urban jim je bil še nepoznan. Zastavljali so mu vprašanja kako se je zgodilo, kje je bil ranjen? Le počasi je minul prvi dan.

Drugo jutro je bil Urban že zgodaj živahen. Moči so se mu povrnila že v toliki meri, da so mu to dovoljevale. Rano je prev malo občutil. Preobezovanje mu je napravilo še nekaj bolečin. Zanj je bilo najvažnejše to, da ni bilo opaziti prisađa. Če se bodo šivi ognojili bo to gnojenje le na koži. Pri takougodnem stanju rane mu je zdravnik dovolil sedenje, ter tudi obrniti se sme. Sedaj se je dokončno razgledal po partizanski bolnici. Tovarišem je ponovno pripovedoval vso svojo zgodbo od dneva ko je dokončno sklenil, da vstopi v partizane dotrenutka,

v katerem se je otnesvil na kurirski poti. Seveda je bil tudi Urban radoveden kako so tovariši prišli v bolnico. Zvedel je, da ima tov. Jurko zdravljeno kost pod kolencem, da je tov. Jakob dobil kroglo skozi pljuča, Peter je težko ozebljen tar se mu slabo celi; Lovrač je pa pri padcu zlomil no go v stegnu. Vsi so imeli precej težke operacije a so dobro uspele in bodo v nekaj tednih okrevali. Iz teh pripovedovanj je veselo spoznal: "Zadnji sem bil sem prinešen pa bom prvi odšel". Lovrač ga je zavidljivo zavrnil: "Če te bomo mi pustili". "Glej jih mi ne privoščite zdravja", se je začudil Urban. "To že, le iz bolnice odide partizan tedaj, ko je zagotovil tovarišem, da bo plačal zelencem tudi bolečine tovarišev, ki so bili z njim v bolnici? Tak je red v naši bolnici", pojasni Jurko. Urban se je za veze kar r zveselil in pristal nanjo: "Tovariši, velja!" To je razveselilo vse. "Urban, ti si pravi, še boš dajal Švabom strah in opravke", ga je pohvalil, drugače molčec, Peter.

Tako so se ranjenci spoznali. Trpljenje in bolečine, ki jih je prestajal vsak iz med njih, so jih plemenitile in za stvar, za katero se borijo, utrjevale. Iz borb prekaljeno tovarištvo, je bilo tu še stopnjevano. Zavedali so se, da pomoč, ki jo danes eden izkaže drugemu je lahko povrnjena že naslednji dan. Prav iz žrtvovanja in preizkušenj raste resnična plemenitost. Tudi Urban je to doobro okusil. Misli so mu hitele k stotinam kurirjev, ki samo po Sloveniji hitijo po zvezah. Skrb za vsakega izmed njih ga je objela in zavedel se je težke in odgovorne kurirske službe. Izprašal se je če je bil vedno vesten v njej? Nato si je mogel dati samo pritrilni odgovor.

Zdravje se je Urbanu hitro vrnilo. Čez nekaj tednov je bil že zopet oprtan na svoji stari poti. Pogosto se je spominjal nazaj na čas preživety v bolnici, na trpljenje tovarišev in na dano besedo. Oči se mu zaiskrijo ob tej misli in zelo si je zaželel trenutka v katerem bi dano obljubo mogel iz olniti.

Ljubo A. Kržišnik

VOJAŠKI IN POLIT. PREGLED.

SVELOVNA SITUACIJA.

Vojaški pregled.

Vzhodna fronta: Ruska zimska ofenziva se je razširila na severni sektor fronte. Rdeča armada je pričela veliko, močno ofenzivo pri Leningradu, ki se razvija v dveh pravcih: prvi od Orienbauma, drugi pa severno od Novgoroda. Ta ofenziva poteka zelo uspešno. Le prve dni je ruska vojska prebila utrjene nemške položaje in zavzela vrsto mest, med katerimi je najvažnejše, najbolj utrjeno nemško oporišče na severni fronti, mesto Novgorod. Danes ruska vojska nezadržno napreduje proti Estonski in Letonski fronti. Rdeča mornarica istočasno uspešno posega v boje in obstreljuje nemške položaje na obali finskega zaliva. Nemci se z naglico umikajo, puščajoč za seboj ogromen plen, med katerim je veliko daleko-mentih topov, katerih so se Nemci posluževali pri obstreljevanju Leningrada. Tako se je Leningrad oprostil nemške blokade, ki je trajala skoraj dve leti. To je bilo tudi objavljeno v Leningradu s topovskimi strelji. Tudi na ostali fronti ruske turpe nezadržno napredujejo.

Na odseku Vinice nadaljujejo Nemci s svojimi brezuspešnimi protinapadi ob ogromnih izgubah. Na vse načine si prizadevajo zadržati rusko prodiranje in obvarovati železniško progo Odesa-Lvov, ki je zanje življenske važnosti. Od te proge so Rusi oddaljeni še 25 km.

V vseh bojih odločilno posega v borbo Rdeče letalstvo, ki se je smrt med Hitlerjeve horde.

Rdeča armada prizadeja Nemcem ogromne izgube, ki se izražajo iz poročil, ki prihajajo iz fronte. Posebno velike izgube so pri Vinici, kjer hoče general Manstein za vsako ceno obdržati zmagovito Rdečo armado, na obrambni črti reke Bug. Tu brezobzirno meče v borbe mase ljudi, ne glede na ogromne izgube. Velike izgube imajo Nemci tudi v sedanji ofenzivi pri Ljeningradu, kjer je bilo v zadnjem času okrog 40,000 vojakov in oficirjev mrtvih, 5000 pa ujetih. Poleg tega je bilo zaplenjeno in uničeno veliko vojnega materjala.

Južna fronta: Zavezniške trupe so se izkrcale 50 km južno od Rima, torej za glavno fronto. Tu spočetka niso naletele na nikak sovražnikov odpor, kar je omogočilo uspešno izkrcanje. Po zadnjih poročilih so zavezniki znatno razširili to mostišče. Pri svojem prodiranju v notranjost, so prekoračili cesto, ki drži iz Rima in spaja fronto. Proti severu pa so se približali Rimu za 25 km. V Rimu samem pa se vodi jo poulčne borbe in demonstracije patriotov proti fašizmu. Na glavni fronti so zavezniške trupe prišle do Avgustove linije in so jo začeli napadati na obeh bokih.

Z izkrcanjem, to je s povečanjem vojne aktivnosti na južni fronti, bodo, oziroma so že Nemci prisiljeni potegniti nazaj nove trupe, katere so od tu predčasno potegnili in jih poslali na vzhodno fronto. Ravno tako so tudi skoro vse letalstvo od atlantske obale potegnili v južno Italijo.

Zračna vojna: Letalski napadi na zapadu se nadaljujejo z nezmanjšano silo. V poslednjih 25 dneh je bilo odvrženih okrog 20,000 ton bomb. Med najbolj prizadetimi mesti je bil zopet Berlin, na katerega je bilo pri zadnjem napadu odvrženih 2,300 ton bomb. Močni letalski napadi so veljali tudi utrdbam na obali Rokavskega zaliva.

Iz letalskih baz v Italiji so bila bombardirana številna železniška križišča in mesta v Italiji, Jugoslaviji, Bolgariji in Grčiji.

Politični pregled.

V Bolgariji je bilo zaseda je parlamenta, kjer je opozicija odločno zahtevala, da se Bolgarija takoj loči od Nemcije in svojo vojsko odpokliče iz okupiranih krajev. Po celi državi vlada napeto ozračje. Vrše se stalni upori po bolgarskih garnizijah. Ljudstvo jasno kaže simpatije do Sovjetske Zveze in zaveznikov, ter s studom gleda svojo izdajalsko vlado. Nemci vse to dobro vidijo in se vsled tega ne zanesejo preveč na bolgarsko zavezništvo. Tako so pred kratkim med drugim tudi postavili nadzorstvo nad železniškim omrežjem. Posebno nerazpoloženje in kaos med ljudstvom povzročata evakuacija raznih mest.

Podobno ozračje vlada tudi v Romuniji. Madžarska si še vedno prizadeva, da bi se čimlepše odkrižala svojega zaveznika. Tudi general Franco se na vse načine trudi prikriti svojo plavo divizijo na vzhodu in vstopiti v čimboljše stike z zaveznički.

Po vsej Evropi se vedno bolj širi partizanstvo in stopnjuje borba svobodoljubnih narodov.

V Grčiji se je iz partizanskih odredov organizirala Narodno osvobodilna Vojska po našem zgledu.

Veliko aktivnost so pokazali v zadnjem času partizani v Franciji, ki imajo poleg borb z okupatorjem tudi stalne spopade in boje z Lavelovo milico.

Zelo aktivni so tudi italijanski partizani v severni Italiji.

Pred kratkim je bil izdan komunike o dognanjih in preiskavi ruske komisije, ki je raziskovala ob navzočnosti zavezniških zastopnikov afero v Katinskem gozdu. Še je znano kako je dr. Göbels trobil v svet o groznem pokolju 11,000 poljskih častnikov od strani Rusov. Poljska vlada je tej nemški propagandi verjela in je vsled tega prekinila diplomatske odnose s Sovjetsko Rusijo. V komunikeju, ki ga je izdala ruska komisija in ki podaja resnično sliko, ki je podana na podlagi neštetih dokazov in listin odnosno dokumentov, ki jih je ko-

mislja našla na dotičnem mestu, je jasno razvidno, da so to grozodejstvo naredili nemški gestapovci. Poljska vlada hoče popraviti svoj korak in hoče zopet vspostaviti stike z Sovjetsko zvezo. Sovjetska zveza ji je dala na znanje, da črni še niso dozoreli zato.

Notranja situacija.
Vojaški pregled.

Jugoslavija: Nesta okupatorjeva ofenziva pojema in doživlja polom. Razen v Liki je naša vojska povsod v zanosni proti ofenzivi. Zvzetih je bilo zopet več važnih mest kot Jajce, Prajevec, Mrkonjičgrad in t.d. in očiščeno 80% Bosne. Naša vojska je uničila v teh operacijah na tisoče sovražnih vojakov in pripeljala na stotine ujetnikov. Uničeno in zaplenjeno je bilo veliko najmodernejšega orožja in vozil. Vsi ti boji so se razvijali ob neugodnih okoliščinah v zimi, a nasprotno ob neuklonjivi volji borcev NOV.

Zelo inicijativni so partizani v Vojvodini, Slavoniji, Makedoniji in Srbiji. Povsod rušijo komunikacije, uničujejo skladišča in napadajo sovražne kolone in vozila.

Slovenija: O oručene borbe so se vodile na progi Ljubljana-Kočevje. Uspešne borbe se še nadalje razvijajo okrog Novega mesta, ki je še vedno blokirano. Posebno uspešno se razvijajo akcije v Gorskem Kotoru, kjer se bore naši borci skupno s hrvaškimi partizani. Tu je bilo zasedeno več važnih krajev v neposredni bližini Sašaka.

Na Štajerskem postajajo partizani vedno bolj agilni. Pred kratkim so naredili uspešno akcijo. Razrušili so rudnik Rebel na Koroškem.

Na Primorskem se vršijo borbe okrog Gorice in Trsta.

Gorenjska: Gorenjski partizani so tudi v zadnjem času pokazali svojo aktivnost. Izvršili so vrsto smelih in uspešnih akcij. Zelo drzno podvzete je

bilo miniranje železniškega bloka 150 m od železniške postaje na Bledu. Nadalje miniranje vodnihcevi elektrarne od tovarne RIB na Javorniku pri Jesenicah, radi česar je vdrla voda v tovarno in v njej razdrla več naprav, s čimer je bil obrat v tovarni ustavljen. Minirane so bile tudi cevi elektrarne Zavrčnice pri Žirovnici. Pri vseh akcijah je bilo ubitih večje število okupatorjevih vojakov in veliko ranjenih. Zaplenjeno je bilo nekaj orožja in drugega vojnega materijala.

Politični pregled:

Iz vseh krajev Jugoslavije prejema AVNOJ in Nacionalni Komitet Osvobodjenja Jugoslavije iskrene pozdrave in priznanja z zagotovilom, da bodo vsidosledno šli po poti, ki jo vodi naša vlada.

Povsod se vršijo neštevilni zbori, kjer ljudstvo enodušno odklanja stari red, begunjsko vladovino in izdajalske petokolonaše, ter pozdravlja svojo vlado in svojega vrhovnega komandanta maršala Tita.

V zvezi z šesto okupatorjevo ofenzivo je imel Vrhovni komandant tov. Tita govor v katerem je povdaril, kakšne napore je dala naša vojska, da je v glavnem paralizirala to nemško ofenzivo, kakšne napore so morali vzdržati naši borci in se boriti pod najtežjimi okoliščinami. Boriti so se morali proti številno močnejšemu sovražniku najmodernejše opremljenim, poleg tega pa brez zadostne pomoči od strani zaveznikov, kljub temu, da smo za isto večkrat prosili.

Titov poziv, da se pridružijo NOV vsi, ki so še v okupatorjevi službi in službi Hitlerjevih hiapcev, je imel velik odziv. Trumoma prihajajo novi borci, ki so spoznali svojo zablodo in vstopajo v našo NOV sledeč pozivu našega Vrhovnega komandanta, maršala Tita.

AKCIJE GORINJSKEGA ODRUDA.

- Dne 6. I. je naša 2. četa razbila in uničila otroški vrtec v Breznici, kjer se je mladina v nacističnem duhu.
- " 7. I. je druga četa požgala delavsko taborišče pri Lirovnici. V njem je bilo 200 Slovencev in 40 Francozov, ki so gradili cesto. Vse orodje in deponirani material je pogorel. Tovariš politkomisar je navzočim delavcem pojasnil namen sabotažne akcije.
- " 11. I. je patrola 2. čete minirala dovodno cev elektrarne KID na Javorniku. Uničeno je bilo več m cevovoda nad turbino. Voda je vdrle v obrat in porušila več zidov in strojnih naprav.
Ta dan je desetina iste čete minirala cevovod elektrarne Završnice. Uničeno je bilo 8m dovodne cevi. Prekinitev obratovanja te elektrarne je imelo za posledico zastoj v mnogih industrijskih podjetjih na Gorenjskem.
- " 12. I. je 3. četa demolirala občinski urad Križe in zaplenila razni pisarniški material.
- " 13. I. je patrola 1. čete pretrgala telefonski in telegrafski vod ob žel. progi Šk. Loka -- Medvođe.
- " 17. I. je 1. četa izvršila zaseko na cesti Čko - fja Loka - Ločnica in uničila prazno sovražno postojanko v rudarskem domu.
- " 18. I. je 2. četa napadla iz zasede motocikel s prikolico ter pri tem ubila enega sovražnika, dva pa ranila.
- " 21. I. je 1. četa zaplenila uradno pošto s Črnege vrha.
Isti dan je 2. četa vodila boje z večjimi sovražnimi silami. Ko je izvršila prvi napad na sovražnika, je težko ranila

dva oficijra. Sovražnik je panično bežal. Na drugem mestu je iz zased naskočil sovražnik naš drugi vod iste čete. Naši so ga s treljanjem prisilili nazaj v položaje. Ko pa je sovražnik približno ugotovil pozicije našega voda, je poskušal izvesti obkolitev. Tudi ta poizkus je bil radi udarcev naših borcev zrušen. Med jurišem smo ubili 6 in ranili večje število sovražnikov. Nato smo se križnega ognja osvobodili z umikom.

- Dne 24. I. je 1. četa napadla sovražnikovo postojanko v Sori. Napad je bil izvršen z obstreljevanjem v presledkih s puškami in minometom. Doseženih je bilo več pogodkov na stavbi. Isti dan je drugi vod te čete napadel sovražnikovo zasedo pri Gostedah, ki se je takoj umaknila.
- " 24. I. je minerski vod Grintavec miniral na Godešiču most na progi Škofja Loka - Medvode.
- " 22. I. je 2. četa razorožila stražo tovarne verig v Lesah. Zaplenila je 3 pušk.
- " 27. I. je minerski vod Grintavec požgal leseno ogrodje za most v Dolnji vasi pri Selcih
- " 29. I. je minerski vod Grintavec miniral progo Žabnica - Loka. Eksplozija je uničila teško lokomotivo in porušila progo. Tovorni promet je bil ustavljen, osebni pa se je vršil s prestopanjem.

To je pregled glavnih akcij, katere so izvršile enotice Goranjskega odreda v minulem polmesečju. Poleg teh akcij je bilo izvršenih še večje število manj pomembnih podvigov, ki so tudi privedo-ali sovražniku precej škode.

KULTURNI PREGLED

KULTURNO UDEJSTVOVANJE EDINIC G.O.

Mitingi: Naše prireditve, pri katerih stopajo partizani v stike s civilnim prebivalstvom in so temu namenjene, imenujemo mitinge. Ker predstavljajo pa nogo kulturnega in propagandnega delovanja v vojski in med narodom, jim ne moremo nikdar posvetiti zadosti pažnje.

Naša 1. četa je miting pred kratkim priredila. Za primer si oglejmo, kakšen je bil program: 1. Otvoriti veni govor - Pomen mitinga. 2. Petje - Hej brigado in Pesem o Volgi. 3. Govor - Partizanski pokret in partizanske borbe, poziv naroda k odporu. 4. Petje V spomin padlomu tov. Živku. 5. Mobilizacija - prizor iz mobiliziranja. 6. Deklamacija: Mi vstajamo - Aškerca. 7. Petje - Slovenci kremeniti in Zabučale gore. 8. Šaljiv prizor - Operacija na glavi. 9. Deklamacija - Samo milijon. 10. Petje - S fašisti ven. 11. Zaključni govor.

Upoštevati je treba, da je bila ta prireditev izvedena brez opore na kak praznični ali zgodovinsko spominski datum. Naši kulturni referenti naj ta program prouče, ter naj nam pošljejo kritiko. Radi izdanih obširnih navodil bodo njihove kritike nedvomno priznale dobre točke in grajale vrzeli v programu.

Kulturni večeri: Z izrednim zadovoljstvom ugotavljamo, da programe kulturnih večerov izpolnjuje tudi čitanje žepnih časopisov. Ta ugotovitev je najvišja nagrada za žepni časopis, ki je s tem dosegel svoj prvi namen. Toda kulturni referent naj ne preropota vse vsebine obenem, temveč naj izbere nekaj resne snovi, ki lepo prečitana izzove pozornost. Nato naj skrbi za razpravo. Če temu doda še nekaj zabavnih stvari in se zapoje nekaj pesmi je kulturni večer popoln.

Žepni časopisi: 2. četa G.O. nam je poslala številko 4 glasila "Odmev iz gora". To je tretji neslov glasila te čete. Na 6 straneh je izdan in na stroj pisane. Če upoštevamo vaše priliko, smo dolžni vloženu namu trudu izkazati priznanje. Priborili ste si svo je glasilo, obdržite ga! Vsebine to pot ne bomo kritizirali.

"Grintavec", glasilo minerskega voda je tudi pri spelo. Stiri izvode, na stroj pisane v obsegu šestni ste izdelali za nas. Izdaja dokazuje delavnost politkomisarja, ki zna razviti vse panoge življenja v odinici.

Še pod "kulturnimi večeri" smo poudarili prvi namen žepnih časopisov. Tu se povračamo. Naša glasila so najprvo za nas. Vsebovani članki ne morejo biti le lepo čtivo, ampak tvarina in gonilo za našo vzgojo. Pri zasledovanju teh ciljev najdemo v teh spisih prikazano trpljenje in borbo naroda, obdelovanje socialnih problemov, pred katere je bil postavljen delavec in kmet, razkrinkava se izkoriščanje in gniloba sedanje družbe. Vse te prigode naj nam dajejo zavest, da smo mi borci za resnično svobodo in boljšo bodočnost. Prikazi akcij naj nam služijo za vojaško izpopolnjevanje. Strokovni članki nam nudijo potrebne znanja o nam manj poznanih stvareh. Politični pregledi nam dajejo pravo sliko o vseh vojaških in političnih dogodkih doma in v svetu, važni so za nas in prebivalstvo, ki je navezano samo na nemško propagando, in bi brez teh ne imelo resnične slike o domačih in svetovnih dogodkih.

Če premislimo vse te stvari vidimo, kako važno in nujno potrebno je izdajanje žepnih časopisov. Naloga, ki jo imajo je vsestranska. Dober žepni časopis čitatelja izobrazuje politično, strokovno in kulturno, daje mu novih moči in pobud v borbi in delu. S tem pa je žepni časopis dosegel svoj namen.

Poudarjena važnost ima namen stopnjevati kulturnim referentom napore za izdajanje žepnih časopisov in je potrebna prav v tem času, ko je na novo postavljenih več kulturnih referentov, katerim naj bodo to misli v vodilo in pobudo.

MALO ZA ŠALO

Naš napredek.

Tovariš Marjan ima navado, da ob akcijah zbira reno./staro železo/ Tudi zadnjič se je dobro izkazal. Nabral je dobro ohranjenih, a nič vrednih ključev in še drugo ropotijo iz železa v nahrbtnik.

Ko je prehranjevalna komisija pregledovala vsebino njegovega „samo malo“ zamazanega nahrbtnika, je našla signalno trobento najnovejšo starinske izdelave.

Prav tedaj prileti na štab tov. Drago in poroča, da se je na straži „kar sama“ pokvarila že četrta ura. Intendant Miha, ki se dobro razume na urarsko kovačijo, mu je hitro razložil glavne dele ure. Potem je dal še tov. Dragu klešče, kledivo in šibko od italjanke, da bo s tem orodjem lahko kar na straži popravljaj uro.

Brico Rasputin, ki je zelo odprte glave/ na široko zija/ je dejal, da na straži ni treba ure. Prehranjevalna komisija, ki njegovih besed ni slišala je izdelala načrt, po katerem se ura zamenja s signalno trobento.

Službujoči je šel in pobral po stražah ostanke dobrih ur in razložil stražarjem nove znake s signalno trobento. Glas trobente pomeni: Straže takoj zamenjati. Znake s trobento vred je izročil v varstvo najboljšemu stražarju tov. Soncu.

Na neki straži je stal slučajno Kropar. Izel je protiavijonsko kapo. Bal se je napadov iz morja.

Prišel je čas zamenjave straž. Tov. Sonc zarjove s trobento, da je zapelá podobno kot sirena za letalski alarm. Kropar z vso paro zavozí v šator misleč, da je zaklonišče. Šator ni vzdržal zaleta. Pocrkl se je na tov. Marjana, mu prizadejal poškodbe na želodcu in še mnogo las mu je skočilo iz glidov. Avijoni so se pa bližali mestu Kropi. To je opazil,

resno pokimal in dejal: Ja J! Invazija v Kropi. Le počasi se je zopet opomogel od presenečenja nad trobento, avijoni in invazijo in vršil dalje stražarsko dolžnost.

Na sosednjem stražarskem mestu je stal tov. Poldeta. Ko je začul trobento je mislil, da je signalu tomobila. Zarvel je po dežurnega "ata Stašota". Poročal mu je, da je videl in slišal automobile na cesti proti vzpenjači. "Ata Stašo" se je hotel prepričati, ter planil na grič. Ugotovil je, da poročilo tov. Poldeta drži in zato razpredel zasede na bohinsko stran.

Na srečo je kmalu nato prišel tov. Jože in pričel miriti dežurnega "ata Staša." Dokazoval mu je, da se trobenta na straži bolje obnese kot ura, ki se mu jo je škoda zdelo posojevati in bal se jezati jo, da bi bila bolj navita kot on. "Ata Stašo" so nazadnje res verjeli in postavili mesto ure-trobento.

Edo & Gorski

Razumela sta se...

Gorjanskemu kmetu je poginil konj. Šel je to ja viti na prehranjevalni urad B. Med potjo ga ustavi policist "Grošec" in vpraša: "Bohin?" Kmet mu pokima "Jo že hin." Policist se začudi: "Bos?" "Bos ni bil, na vse štiri podkovan;" mu pojasnjuje kmet. Policist se razhuđi: "Da bis a-j Ešel." "Kaj ne bom jezen, če mi je konj poginil."

Zgodaj so kazali poklice.

Pri kavi so sedle tri matere: Harmanova, Seppla in Dolfeta. Razgovarjale so se, kakšni so bili otroci v detinjski dobi. "Harmanček je bil kar priden samo dosti trakov vseh barv je moral ineti, da jih je obešal nase," nam opisuje prva. "Loj Seppl se je vedno igral najraje s punčkami," pove druga. "Dolfek je vedno hotel ineti vse. Kar je dobil vroke, je kaj kmalu razbil in najljubše so mu bile že od nek daj podrtine." je nehote odkrila Dolfkova mati sinov poklic.

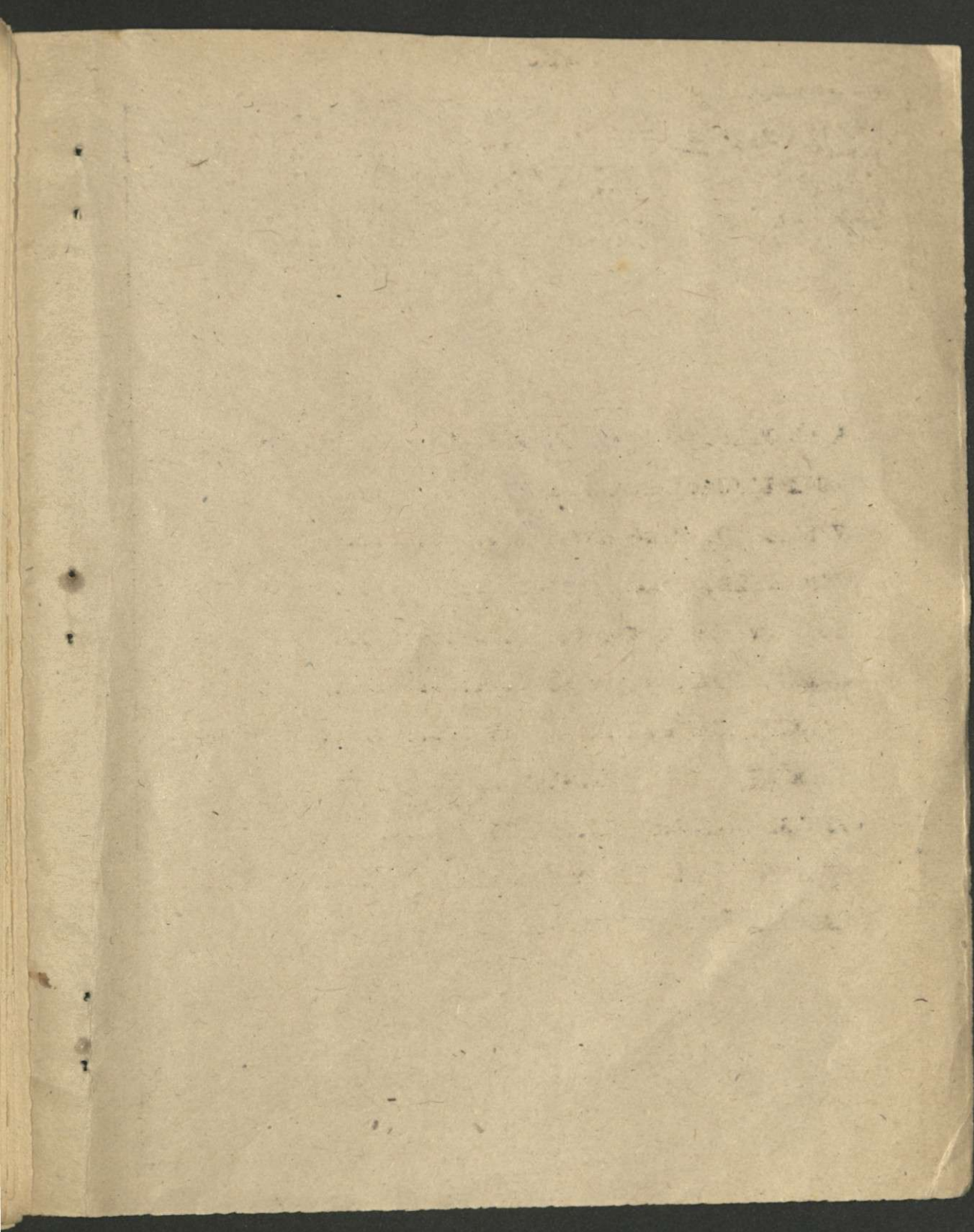
VSEM ČITATELJEM!

Vabimo Vas k sodelovanju pri našem gla-
silu. Dosisujte v njej in sočelujte z
nami. Članke pošiljajte na Propagandni
odsek G. O.

VSEBINA:

K 95 LETNICI SMRTI F. PREČERNA, Franc	stran 1
ZDRAVLJICA, FR. PREČEREN	" 3
V ROBSTVO, Niko Kovač	" 5
DAN BORBE, Bine 1 četa	" 10
TOV. ŠVEJKU V SPOMIN, Niko kovač	" 13
KRASNI FLOT, Boris FD	" 15
RANJENI KURIR, Niko Kovač	" 16
VOJAČKI IN POL. PREGLED, Ljubo A. Kr- žišnik	" 20
AKCIJE CORENJSKEGA ODREDA	" 25
KULTURNO UDEJSTVOVANJE EDINIC G. O. .	" 27
MALO ZA ŠALO, Edo & Gorski & Sone ...	" 29

S. H. 1944. ST. 4.